

לכבוד
מנהלי מחוזות
מפקחים כוללים
מנהלי בתי ספר
מרכזי הוראת היסטוריה
המורים להיסטוריה בבתי הספר העל יסודיים הכלליים בחינוך הממלכתי

חוזר מפמ"ר בהיסטוריה, תשע"ו, מס' 1

שלום רב,

**עם פתיחת שנת הלימודים תשע"ה שלוחה לקהל המורים, התלמידים והמנהלים
ברכת שנת לימודים מהנה, משמעותית ופורייה.**

בחוזר:

- א. מבנה ההיבחנות החדש בהיסטוריה: כללי המענה.
- ב. דגמי בחינות הבגרות על פי המבנה החדש.
- ג. מערך ההשתלמויות, תשע"ו.
- ד. מערך ההדרכה, תשע"ו.
- ה. קבוצות הפייסבוק המקצועיות למורי היסטוריה – למידת עמיתים.
- ו. אתר המפמ"ר.
- ז. חומרי למידה המותרים לשימוש.
- ח. הצעות למחוננים להערכה חלופית, בחלק ההוראה – הערכה חלופית בהיסטוריה.

א. מבנה ההיבחנות החדש בהיסטוריה

בתשע"ה הושקה התכנית **ללמידה משמעותית** – ישראל עולה כיתה. התכנית כוללת הקצאת 30% מתכנית הלימודים בפועל להוראה – הערכה חלופית וצמצום אירועי ההיבחנות בכל תחומי הדעת, על מנת לפנות למורים ולתלמידים זמן ללמידה נינוחה.

בתשע"ו ייבחנו לראשונה התלמידים הלומדים בכיתות יא' במבנה החדש, משמע – בחינת בגרות אחת על 70% מנושאי תכנית הלימודים.

תלמידי בתי ספר שאינם רשאים להגיש ציונים שנתיים ונבחנים שפתחו תיק אקסטרני החל מ-1 בספטמבר הקרוב ייבחנו בבחינת בגרות נפרדת על רכיב ה-30%.

במועד החורף תשע"ו תתקיימנה בחינות על פי המתכונת החדשה לאוכלוסיות מיוחדות, תלמידי כיתות יא'. לפירוט ראה ס' 3.2 בחוזר מנכ"ל תשע"ד/12(א), 20 באוגוסט 2014:

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Applications/Mankal/EtsMedorim/3/3-1/HoraotKeva/K-2014-12-1-3-1-49.htm>

יודגש כי בחינת עולים חדשים בהיסטוריה מתקיימת רק במועדי הקיץ.

כללי המענה לבחינת החובה, 2 יח"ל:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/History/hativ_a_elyona/TalHadasha.htm

כללי המענה לבחינת עולים חדשים:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/History/hativ_a_elyona

כללי המענה לבחינת היסטוריה מוגבר נותרו בעינם. בחינת הבגרות בהיקף של 2 יח"ל נותרה במתכונתה הנוכחית. היחידה השלישית היא סדנת כתיבת עבודה והציון ניתן על ידי צוות ההוראה בבית הספר, כפי שהיה נהוג עד כה.

ב. דגמי בחינות על פי המבנה החדש:

דגמי בחינות לבחינת הבסיס בהיקף של 2 יח"ל (רכיב ה-70% ורכיב ה-30%); דגמי בחינות לעולים חדשים (רכיב ה-70% ורכיב ה-30%) מצויים באתר המפמ"ר:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/History/hativ_a_elyona

בהיסטוריה מורחב תכלול בחינת רכיב ה-30% את היחידה ההיסטוריוגרפית, כמקובל עד כה. לפירוט התכנית והמאמרים:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/History/murc_hav5

ג. מערך השתלמויות תשע"ו

1. השתלמויות מפמ"ר:

בתשע"ו נקיים השתלמויות מפמ"ר ב-21 מרכזי פסג"ה ברחבי הארץ: נהריה; מודיעין; קריית שמונה; רחובות; אשקלון; עפולה; חדרה; קריית מוצקין; עכו; כפר סבא; תל אביב; רמת גן; אילת; חולון; חיפה; ראשון לציון; נתניה; ירושלים; אשדוד; באר שבע, הרצליה.

השתלמויות אלה כוללות 5 מפגשים במרכז הפסג"ה ויום מרוכז בחנוכה, פסח או ביוני (לבחירת המורה מתוך מבחר ימים מרוכזים).

ההשתלמות מקנה גמול ומוכרת ליעוז לתמורה ו'אופק חדש'.

כל בית ספר מחויב לשלוח להשתלמות המחוזית את רכז המקצוע ומורה אחד נוסף לפחות. מנהלי בתי הספר מתבקשים לוודא שצוות ההוראה שלהם, ובראשם רכז המקצוע, אכן עומד במחויבות מקצועית זו.

ההשתתפות בהשתלמויות אלה חשובה במיוחד לאור השינויים התכופים באופן הוראת המקצוע, מבנה ההיבחנות ותכני הבחינה (שאלות הבעת עמדה, שאלות חשיבה, שאלות פתוחות).

בחטיבה העליונה ההשתתפות בהשתלמות מפמ"ר אחת לפחות במהלך 4 השנים האחרונות, הינה תנאי לקבלת אישור לבחון בעל-פה בבגרות. מעריכי בחינות בגרות מחויבים להשתתף בהשתלמות מפמ"ר לפחות אחת לשנתיים.

לפירוט מועדי המפגשים הקרובים לאזור מגורכם:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/History/HadraChaVehishtalmuyot/Prissa.htm

2. השתלמויות מקוונות:

לרשות המורים מגוון השתלמויות מקוונות למורי חטיבות הביניים והחטיבות העליונות במודל איחוד מול ייחוד: הוראה באמצעות PBL; הוראת היסטוריה בדגש על תהליכי חקר; כתיבת ערכים בוויקיפדיה. מועד הרישום יפורסם באתר המפמ"ר.

3. השתלמות למורי תכניות ההוראה – הערכה החלופית, הממירות בחינות בגרות:

לפרטים יש לפנות לגלעד מניב: giladmaniv@gmail.com

השתתפות מלאה בהשתלמויות אלה הן תנאי להפעלת תכניות ההמרה בבתי הספר.

ד. מערך ההדרכה תשע"ו:

לרשותכם מערך הדרכה מגוון – מדריכים המתמחים בנושאים שונים בתכנית הלימודים, מדריכים לשכבות הגיל השונות, לתכניות ייחודיות, מדריכים מחוזיים ומדריכי למידה משמעותית.

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/History/Hadrac/haVehishtalmuyot

יודגש כי המדריך הוא השותף המקצועי של צוות בית הספר בבניית תכנית הלימודים הבית ספרית (רכיב ה-30%) – בחירת הציר המארגן; בחינת נושאי העומק; בחירת אופן ההוראה-הערכה חלופית והמחווים. המדריך הוא המלווה את הצוות בבדיקת תוצרי ההערכה החלופית ומחווה דעתו על מידת התאמתם לרמה המקצועית הנדרשת.

ה. קבוצות פייסבוק מקצועיות למורי היסטוריה:

לרשות המורים להיסטוריה שלוש קבוצות פייסבוק סגורות: קבוצת מורי חטיבות הביניים, קבוצת מורי בתי הספר היסודיים וקבוצת מורי החטיבות העליונות. ההצטרפות לקבוצה מותנית בהזדהות מלאה - שם מלא ובית הספר. הקבוצה מהווה במה פעילה ושוקקת לדיונים מקצועיים, שיתוף חומרי למידה, העברת מידע ועדכון שוטף, תקשורת בין המורים לבין עצמם ובינם לביני.

ציבור המורים מוזמן להצטרף באמצעות פנייה אלי בפייסבוק: אורנה כץ אתר.

ו. אתר המפמ"ר

אתר המפמ"ר להיסטוריה מתעדכן תדיר ומהווה כלי עבודה עבור המורים. אנא הקפידו להיכנס לאתר לפחות אחת לשבוע. באתר – מוקדי הלמידה המחייבים; חומרי העשרה; הצעות למערכי שיעור; בחינות בגרות קודמות ולקחים מבדיקתן. כתובתנו:

http://cms.education.gov.il/educationcms/units/mazkirut_pedagogit/history/mishulchanhamafmar/dvarhamafmar.htm

ז. חומרי לימוד המותרים בשימוש:

ספרי הלימוד עימם אנו עובדים חייבים לעבור אישור מטעם משרד החינוך. בשוק מצויים ספרי לימוד שלא עברו הליך אישור, לטענת ההוצאה מאחר ו"פשוט לא הספיקו". המדובר בתירוצי

סרק ואין להשתמש בספרים אלה. רשימת הספרים המאושרים מצויה באתר או"ח ובקישור
באתרנו:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/History/TochnitChadasaCate

המיקודיות למיניהן, היוצאות לאור על ידי גופים מסחריים שונים, אינן עוברות תהליך אישור, ועל כן אין לנו כל אחריות על המופיע בהן. תשובות שגויות בבחינות הבגרות אשר מקורן במיקודיות – לא התקבלו בבחינות הבגרות! אנא הזהירו את התלמידים וכמובן הימנעו מכניסה לכיתה עם המיקודיות בהיסטוריה, שכן יש בהתנהלות כזו משום המלצה, ולו סמויה, להשתמש במיקודיות אלה.

ח. הצעות למחוננים להערכה חלופית בהוראה – הערכה חלופית בהיסטוריה:

לרשות צוות המורים הצעות למחוננים להערכה חלופית (רכיב ה-30%). מחוננים אלה מיועדים להערכת תוצרי התלמידים בנושאי מלחמת העולם השנייה, האנטישמיות, טוטליטריות והשוואה. הם הצעה בלבד וכל צוות הוראה מוזמן לבנות את המחונן הייחודי לו:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/History/hativa/elyona

שנה טובה

והרבה הצלחה,

ד"ר אורנה כץ אתר

העתקים:

גבי דליה פניג, מ"מ יו"ר המזכירות הפדגוגית, ומנהלת אגף אי לפיתוח פדגוגי
ד"ר משה דקלו, ראש אגף בחינות
גבי אלירז קראוז, ראש אגף חברה ורוח